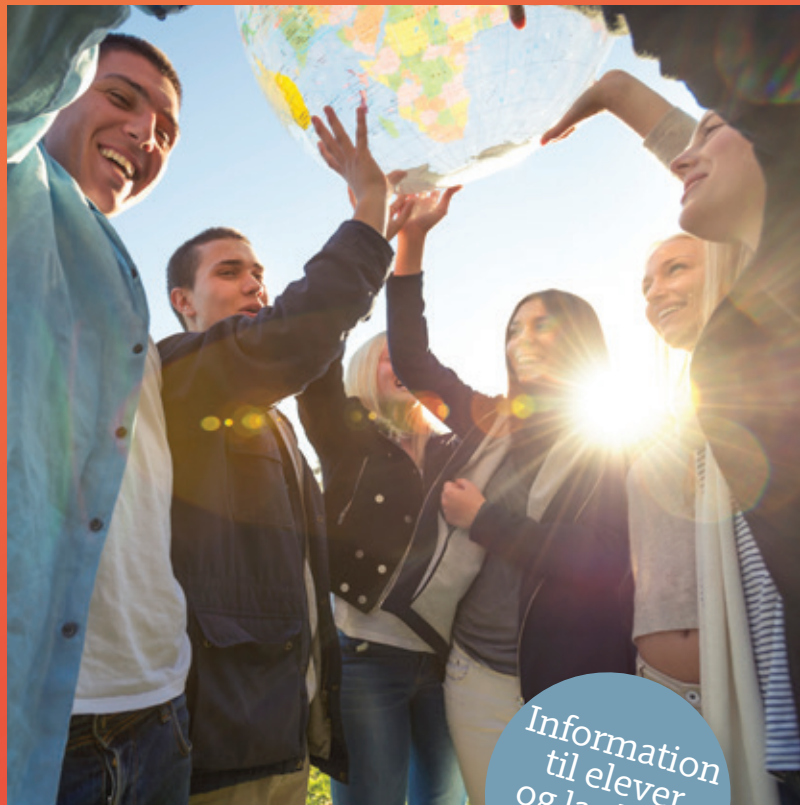

Praktik i udlandet / PIU

– tag en del af din
erhvervsuddannelse i udlandet

Information
til elever
og lærlinge
2017/18

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Praktik i udlandet / PIU

Information til lærlinge og elever

Udgivet af
Styrelsen for Videregående Uddannelser
Bredgade 43
DK-1260 København K
Tlf. 72 31 78 00
uds@uds.dk
www.ufm.dk

Styrelsen for Videregående Uddannelser hører under Uddannelses- og Forskningsministeriet og arbejder for at fremme internationalisering af uddannelser i Danmark. Styrelsen informerer blandt andet om mulig-hederne for praktikophold i udlandet under PIU-ordningen.

Publikationen kan rekvireres gratis ved henvendelse til styrelsen, så længe lager haves.

Publikationen kan også hentes på www.ufm.dk/publikationer

Publikationen er et genoptryk af 'Information til lærlinge og elever' fra oktober 2016.

ISBN 978-87-92962-38-6
Juli 2017

Foto: Kasper Kamuk, Asta Mogensen,
constrastwerkstatt, HappyAlex / Fotolia mfl.
Grafisk produktion: Trio Design ApS

Indhold

- 4 **Praktik i udlandet (PIU)**
- 4 Hvorfor tage til udlandet?
- 5 Sådan kommer du afsted
- 5 Hvem kan bruge ordningen?
- 5 Tilskud fra AUB

- 6 **Skoleudsendelse: Hvis du ikke har en dansk praktikplads**
- 6 Typisk forløb
- 6 Praktik i udlandet for elever i skolepraktik
- 6 Sådan finder du en praktikplads i udlandet
- 7 Forhåndsgodkendelse
- 7 Ansættelseskontrakt
- 8 Løn og økonomisk tilskud
- 9 Huskeliste til PIU-ordningen for elever uden dansk uddannelsesaftale

- 10 **Udstationering: Hvis du har en dansk praktikplads**
- 10 Typisk forløb
- 10 Sådan finder du en udstationeringsplads i udlandet
- 10 Hvordan påvirker en udstationering dit ansættelsesforhold?
- 11 Udgifter ved udstationering

- 12 **Hvad kræver det af dig?**

- 13 **Få styr på det praktiske: Love og regler**
- 13 Visum, arbejds- og opholdstilladelse
- 13 Skat
- 14 Social sikring og andre forsikringer

- 15 **Kontaktoplysninger**

Praktik i udlandet (PIU)

Som elev på en erhvervsuddannelse, kan du tage en eller flere af dine praktikperioder i en virksomhed i udlandet og få dem godkendt som en del af din danske uddannelse. Tager du af sted med PIU-ordningen, kan du få tilskud til praktikopholdet.

Hvorfor tage til udlandet?

Et praktikophold i udlandet er en oplevelse for livet - både på det personlige og faglige plan:

- Du kommer til at opleve et andet land og en fremmed kultur helt tæt på.
- Du forbedrer dine sprogkunderskaber.
- Du udvikler selvstændighed og viser, at du ikke er bange for at tage initiativ.
- Du lærer nye arbejdsmetoder og at omgås mennesker med en anden kulturel baggrund.
- Du får nye kolleger og venner.
- Du lærer at se tingene fra andre perspektiver.

På fremtidens arbejdsmarked vil langt de fleste virksomheder have kontakt med udlandet. Det betyder bl.a., at danske virksomheder ønsker medarbejdere, der kan begå sig på andre sprog end dansk, og som har prøvet at arbejde og opholde sig i et andet land - og ikke kun som turister. Et praktikophold i udlandet kan på den måde være med til at give dig de faglige og personlige kvalifikationer, som efterspørges af virksomhederne. At kombinere din erhvervsuddannelse med én eller flere praktikperioder i udlandet kan give dig et afgørende forspring på arbejdsmarkedet, når du er færdiguddannet.

Thomas Rasmussen,
Handelsassistent
Bayern, Tyskland

”

Kompetenceudvikling, personlig udvikling, nye kolleger og venner, samt åbenhed og imødekommenhed. Det er noget af det, PIU har givet mig. Dog kommer det ikke af sig selv, hvis ikke man selv yder en hård indsats.”

”Den tredje uge kom jeg i marketingsafdelingen, hvor jeg skulle være det meste af året. Jeg blev hurtigt kastet ud i udfordringer og fik meget ansvar lige fra start.”

”Efter kort tid stod jeg på demonstrationer og messer i Magdeburg og München, hvor jeg skulle forklare og demonstrere vores maskiner.”

”

Sådan kommer du afsted

Du kan bruge PIU-ordningen på to forskellige måder:

1. Skoleudsendelse: Hvis du **ikke** har en dansk praktikplads
2. Udstationering: Hvis du **har** en dansk praktikplads

Hvem kan bruge ordningen?

- Alle elever under erhvervsuddannelse, herunder eux, på tekniske skoler og handelsskoler, landbrugsskoler og social- og sundhedsskoler m.v., når grundforløbet er gennemført.
- Elever i skolepraktik på et praktikcenter.
- Alle med eud-praktikplads i danske virksomheder.

Ordningen omfatter ikke:

- Studerende på videregående uddannelser.

Tilskud fra AUB

Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB) administrerer tilskud til PIU-ordningen og udbetaler tilskud til praktikophold i udlandet, både ved skoleudsendelse og udstationering.

Der er forskel på, hvilke udgifter AUB giver tilskud til – og hvem de udbetaler til.

- AUB udbetaler tilskuddet til **dig**, hvis du **ikke** har uddannelsesaftale i Danmark, og dit ophold er en skoleudsendelse.
- AUB udbetaler tilskuddet til **din danske arbejdsgiver**, hvis du **har** en praktikplads i Danmark, og dit udlandsophold derfor er en udstationering.

Skoleudsendelse: Hvis du ikke har en dansk praktikplads

Hvis du kommer direkte fra skolen, kan du vælge at tage i praktik i udlandet, når du har afsluttet dit grundforløb. Du kan tage én eller flere af dine praktikperioder i en udenlandsk virksomhed og efterfølgende lave en aftale med en dansk virksomhed om at gennemføre resten af din uddannelse i Danmark. Det er også muligt at tage hele praktikken i udlandet, men alle skoleperioder og den afsluttende prøve skal normalt gennemføres i Danmark.

Typisk forløb – hvis du ikke har en praktikplads i Danmark

- Du sender ansøgninger til virksomheder i udlandet, som du er interesseret i og vedlægger dit CV.
  - Du bliver inviteret til jobsamtale.
  - Du rejser til jobsamtalen.
  - Du får en forhåndsgodkendelse, der dækker praktikperioden fra din erhvervsskole.
  - Du indgår en ansættelseskontrakt med arbejdsgiveren, hvis du får praktikpladsen.
  - Du begynder din praktik i udlandet.
  - Du skal måske en tur til Danmark for at gennemføre en skoleperiode (det afhænger af, hvor længe du er i praktik i udlandet) og bagefter tilbage til praktikstedet.
  - Du afslutter din praktik i udlandet, rejser tilbage til Danmark og fuldender din uddannelse.
-

Praktik i udlandet for elever i skolepraktik

Hvis du har indgået en skoleaftale med et praktikcenter, har du mulighed for at få orlov fra skolepraktikken og tage et praktikophold i

udlandet. Efter praktikopholdet kan du vende tilbage til skolepraktikken og fortsætte din uddannelse. Du skal snakke med din vejleder på praktikcentret om, hvordan du griber det an.

Sådan finder du en praktikplads i udlandet

Det kræver forberedelse og planlægning at finde en praktikplads i udlandet. Derfor er det vigtigt at begynde i god tid.

Det bedste sted at starte er hos den PIU-kordinator eller internationale kordinator, som er ansat på din erhvervsskole. Mange skoler har et netværk af praktikpladser eller andre kontakter i udlandet, som de stiller til rådighed for skolens elever. Hvis din erhvervsskole ikke har faste partnere i udlandet, kan PIU-kordinatoren hjælpe dig med at planlægge, hvordan du selv finder en praktikplads.

Du kan også bruge dit private netværk. Det kan f.eks. være, at du har familie, venner eller kender nogen i det land, du gerne vil arbejde i. Måske har dine forældre kontakter til udlandet via deres job.

Under hele forløbet kan PIU-kordinatoren og dine sproglærere vejlede dig og hjælpe dig med at skrive ansøgninger, udfylde CV, søge økonomisk tilskud og indgå ansættelsesaftale.

Forhåndsgodkendelse

Når du har fundet en praktikplads i udlandet, skal praktikforløbet forhåndsgodkendes af din skole, hvis du ønsker tilskud fra AUB. Det foregår via en formular, som skal udfyldes og underskrives af din udenlandske arbejdsgiver og afleveres til skolen. Arbejdsgiveren skal i for-

Skoleudsendelse: Hvis du ikke har en dansk praktikplads

mularen oplyse, hvad du kan forvente at lære i løbet af dit praktikophold. Skolen skal på den baggrund vurdere, om du kan få godskrevet praktikopholdet i din uddannelse.

En forhåndsgodkendelse viser, at praktikstedet opfylder kravet i erhvervsuddannelseslovens § 5, stk. 5, herunder at du vil få en oplæring på niveau med den, du ville have fået hos en virksomhed i Danmark. Forhåndsgodkendelsen skal være dateret før dit praktikophold i udlandet starter, hvis du ønsker at få tilskud til dit praktikophold i udlandet. PIU-koordinatoren på din skole udleverer formularen og kan hjælpe dig med at få arbejdsgiveren i udlandet

til at udfylde den. Det er en betingelse for en forhåndsgodkendelse, at praktikopholdet er lønnet.

Ansættelseskontrakt

Når praktikperioden i udlandet er forhåndsgodkendt, indgår du en skriftlig ansættelseskontrakt med arbejdsgiveren efter de lokale regler eller aftaler om ansættelser. Denne ansættelseskontrakt skal være underskrevet af begge parter, og den skal være dateret før praktikperioden starter, hvis du vil have tilskud. Hos din PIU-koordinator kan du få standardkontrakter på de mest almindelige fremmedsprog.

**Anna Duus
Johnsen,**

Mediegrafikerelev
Perth, Australien

” At drage til udlandet kræver forberedelse og planlægning. Bl.a. at skabe kontakten til en praktikplads. Hvor skal jeg bo? Hvad med min bolig i Danmark? Økonomi og visum. Du er selv tovholder og skal påregne en del ekstra timer. Det var selvfølgelig hele arbejdet værd og jeg ved, at jeg har fået en gave for livet.”

”Jeg har lært at perspektivere designfaget på en anden måde, end jeg tidligere har gjort. Jeg har fået et kæmpe ”boost” og en endnu større glæde for faget. Jeg har i dag en god sparring fra mine australske kolleger og kan glæde mig over at have fået et netværk på den anden siden af jorden. Det synes jeg, er meget værdifuldt.”

Løn og økonomisk tilskud

Når du vælger at tage til udlandet uden en dansk praktikplads, får du løn efter vilkårene i det land, du rejser til. Lønnen er oftest væsentlig lavere end den, du ville have fået på en praktikplads i Danmark – men det er skatten som regel også. Leveomkostningerne kan også være lavere. Desuden kan du få tilskud fra AUB til mange af de udgifter, du har i forbindelse med dit praktikophold i udlandet.

AUB giver tilskud til:

- Rejseomkostninger i forbindelse med din ansættelsessamtale. Men kun hvis du har en skriftlig indkaldelse fra den udenlandske virksomhed, og din skole har godkendt rejsen på forhånd. Går du på grundforløb, når du skal til jobsamtale, skal AUB godkende jobsamtalen før afrejse.
- Rejse- og flytteudgifter til det udenlandske praktiksted (ud- og hjemrejse).
- 50 % af boligudgifterne i udlandet – dog højst 1.800 kr. pr. måned.
- Løn og rejseudgifter, når du skal på skoleophold i Danmark.

- Indskud og mæglergebyr, som du eventuelt skal betale, når du skal have en bolig i udlandet, samt tilskud til dobbelt husførelse, hvis du er forsørger.

AUB kan højst udbetale en støtte på 32.000 kr. året til dig. I beløbet indgår ikke løngodtgørelse under skoleophold.

Den årlige støtte opgøres inden for 12 måneder regnet fra den dag, hvor du har betalt den første udgift, som du har ret til at få dækket.

Betingelser for at få tilskud fra AUB uden en praktikplads i Danmark:

- Du skal have afsluttet grundforløbet på en erhvervsuddannelse, inden du tager af sted. Du kan dog få tilskud til et jobinterview i udlandet, allerede mens du går på grundforløb.
- Du skal have en forhåndsgodkendelse fra din skole, der viser, at praktikopholdet kan udgøre en del af din danske erhvervsuddannelse.
- Transporttiden mellem din danske bopæl og din praktikplads i udlandet skal være mindst

Skoleudsendelse: Hvis du ikke har en dansk praktikplads

2½ time med offentlig transport (inkl. ventetid). Du skal dokumentere alle de udgifter, du ønsker tilskud til.

- Der gives ikke tilskud til praktikperioder i lande, som Udenrigsministeriet fraråder indrejse i. Se under Rejsevejledninger på www.um.dk.

Mere information og ansøgningskemaer til tilskud fra AUB:

Du kan lære mere om AUB og tilskud til praktikophold i udlandet på www.borger.dk/aub. Her kan du også hente ansøgningskemaer, hvis du ikke har en dansk praktikplads.

Huskeliste til PIU-ordningen for elever uden dansk uddannelsesaftale, som ønsker tilskud fra AUB

NÅR DU SKAL TIL SAMTALE I UDLANDET, SKAL DU HUSKE:

- ✓ Skriftlig bekræftelse fra din skole om, at du er i gang med eller har gennemført dit grundforløb.
- ✓ Forhåndsgodkendelse fra din skole om, at du skal til samtale. Denne skal være underskrevet og dateret, inden du skal til samtale.
- ✓ Skriftlig indkaldelse til samtalen eller en bekræftelse på, at samtalen er gennemført.

NÅR DU SKAL BEGYNDE DIT PRAKTIKOPHOLD I UDLANDET, SKAL DU HUSKE:

- ✓ Forhåndsgodkendelse fra din skole om, at du skal være i praktik i udlandet. Denne skal være underskrevet og dateret, inden du begynder din praktik.
- ✓ Underskrevet ansættelseskontrakt mellem dig og din arbejdsgiver i udlandet.
- ✓ Kvitteringer for rejse- og flytteudgifter.

NÅR DU SKAL SØGE BOLIGSTØTTE, SKAL DU HUSKE:

- ✓ Lejekontrakt, der er underskrevet af dig og din udlejer.
- ✓ Kvitteringer på betalt husleje for hver måned og evt. indskud og mæglergebyr.

NÅR DU SKAL PÅ SKOLEOPHOLD I DANMARK, SKAL DU HUSKE:

- ✓ Indkaldelse til skoleophold samt skriftlig bekræftelse fra din skole om, at du har gennemført skoleophold. AUB kan på grund af bekræftelsen udbetale løngodtgørelse, rejsehjælp og transport.
- ✓ At oplyse den danske elevløn på ansøgningskemaet: "Ansøgning til økonomisk støtte til søgning af skolegodtgørelse, rejsehjælp til/fra skoleophold og evt. befordring".
- ✓ Kvittering på rejsehjælp og transport. Hvis du er kørt i bil, skal du oplyse prisen på billigste offentlige transport.
- ✓ At aktivere dit danske skattekort. Se mere på www.skat.dk.

NÅR DU SKAL AFSLUTTE PRAKTIKOPHOLDET I UDLANDET, SKAL DU HUSKE:

- ✓ Kvitteringer for rejse- og flytteudgifter.
- ✓ At angive årsag, hvis du afslutter før tid.

HUSK: For at få tilskud fra AUB, skal du indsende ansøgning og kvitteringer for dine udgifter **senest 4 måneder efter**, at udgiften er afholdt.

Udstationering: Hvis du har en praktikplads i Danmark

Hvis du har en praktikplads i Danmark, kan du aftale med din arbejdsgiver, at du tager en eller flere praktikperioder i udlandet. Du har mulighed for at gennemføre alle dine praktikperioder i udlandet, men det mest almindelige er at tage dele af praktikken – f.eks. tre måneder eller et halvt år – i udlandet.

Typisk forløb – hvis du har en praktikplads i Danmark

- Du og din arbejdsgiver i Danmark aftaler, at du udstationeres under din uddannelse.
- Din arbejdsgiver besøger eventuelt det område i udlandet, hvor I ønsker at finde praktikplads.
- Din arbejdsgiver indgår en aftale med virksomheden i udlandet, og du begynder herefter din praktik i udlandet.
- Hvis dit ophold i udlandet varer længe, skal du måske på skole i Danmark i løbet af uddannelsestiden og bagefter tilbage til praktikstedet i udlandet.
- Når din udstationering i udlandet er slut, rejser du tilbage til Danmark og afslutter din uddannelse hos din arbejdsgiver i Danmark.

Sådan finder du en udstationeringsplads i udlandet

Det er let at finde en udstationeringsplads, hvis din arbejdsgiver i forvejen har gode kontakter til virksomheder i udlandet, f.eks. via datterselskaber, kunder, leverandører, venskabskommuner eller andre samarbejdspartnere. Hvis samarbejdspartnerne ikke selv har mulighed for at tage imod dig, kan de måske formidle kontakt til en anden virksomhed i området,

der har lyst til at modtage en elev fra en dansk erhvervsuddannelse i en periode.

Du kan også kontakte PIU-koodinatoren på din erhvervsskole. Mange erhvervsskoler samarbejder med skoler og virksomheder i udlandet, som måske kan hjælpe dig med at finde en praktikplads.

Det er din arbejdsgiver i Danmark, der indgår en aftale med virksomheden i udlandet om udstationeringen.

Hvordan påvirker en udstationering dit ansættelsesforhold?

Når du bliver udstationeret, er du stadig omfattet af din danske uddannelsesaftale. Det vil sige, at din arbejdsgiver i Danmark har ansvaret for, at du får den uddannelse, der er aftalt, og at du bliver lønnet efter dansk overenskomst.

**Ida Stampe
Krusaa,**

Speditørellev

Manchester,
England

” Opskriften på et succesfuldt udenlandsophold er: En god portion eventyrlyst, nysgerrighed, imødekommenhed samt et lille drys mod. Tilsæt derefter rimelige engelskkundskaber samt et højt ambitionsniveau og du har de perfekte forudsætninger for et godt resultat.”

”Jeg endte med at sidde med flere arbejdsopgaver indenfor forskellige forretningsområder, hvilket jeg synes var spændende og gjorde min hverdag alsidig. Samtidig endte jeg med at have en større forståelse af samt overblik over de mange aspekter, der er ved at drive en forretning. Jeg arbejdede primært i virksomhedens eksportafdeling, men stiftede også bekendtskab med både import- og regnskabsafdelingen. **”**

Elevlønninger er oftest lavere i udlandet end i Danmark. Det betyder, at din arbejdsgiver skal betale forskellen mellem den udenlandske elevløn og den danske overenskomstmæssige elevløn. Din arbejdsgiver vil også skulle lægge ud for udgifter til din ud- og hjemrejse.

Din arbejdsgiver i Danmark går glip af din arbejdsindsats, mens du er i praktik i udlandet, men til gengæld får du andre, nye kvalifikationer med hjem, som kan komme arbejdsgiveren til gode på længere sigt.

Udgifter ved udstationering

AUB kan refundere udgifter, helt eller delvis, som din arbejdsgiver i Danmark afholder i forbindelse med udstationeringen. Det gælder udgifter til rejse, flytning og løn. Det er en forudsætning, at udstationeringen varer mindst en måned, eksklusiv rejsedage, og der skal indgås en skriftlig aftale mellem din arbejds-

giver i Danmark og dit praktiksted i udlandet om udstationeringen.

Før en udstationering kan der være brug for at gennemføre et besøg i udlandet for at finde en egnet praktikvirksomhed til dig. AUB kan også refundere dele af udgiften til dette.

Detaljeret information om regler for refusion af udgifter ved udstationering og ansøgnings-skemaer om tilskud fra AUB kan ses på www.virk.dk/aub. Du og din arbejdsgiver kan også læse mere om udstationering i pjecen ”Praktik i Udlandet/PIU – Om udstationering af lærlinge og elever” som kan hentes på www.ufm.dk/piu-ordningen

En trykt udgave af pjecen kan rekvireres ved henvendelse til Styrelsen for Videregående Uddannelser. Skolernes PIU-koordinatører har ofte også eksemplarer af pjecen liggende.

Hvad kræver det af dig?

De fleste elever der rejser ud, kommer hjem med en stor faglig og personlig oplevelse i bagagen. Det betyder dog ikke, at et praktikophold i udlandet altid er en dans på roser. Du skal være forberedt på, at du kan møde modgang undervejs, og at du i mange tilfælde selv må klare problemerne.

Inden du planlægger dit praktikophold i udlandet, skal du derfor tænke grundigt over, om du har mod på at skabe dig en hverdag i nogle omgivelser, der i starten er fuldstændigt fremmede for dig. Det kan være en god idé at snakke med en tidligere PIU-elev for at høre, hvordan han eller hun oplevede situationen. Det vil give dig et godt billede af, hvad der venter dig og sikkert også nogle gode tips til,

hvordan du kan tackle nogle af de udfordringer, du måske vil møde.

Dit praktikophold i udlandet kan blive en fantastisk oplevelse for livet, hvor du får gode bekendtskaber, nye arbejdsmæssige kvalifikationer og perspektiver på din uddannelse. Og samtidig lærer du noget om dig selv. Hvis du planlægger dit ophold i god tid, har du de bedste muligheder for at forberede dig på dit ophold - både sprogligt, fagligt og personligt. PIU-koordinatoren på din erhvervsskole kan vejlede dig om, hvordan du forbereder dig bedst muligt.

Du kan finde mere information om PIU-ordningen på www.ufm.dk/piu-ordningen.

Christian Clement Westergaard Bruun,

SOSU-elev

Filippinerne

”Jeg oplever en helt anden plejekultur end den, jeg kender fra Danmark. Det betyder, jeg bliver opmærksom på de danske rutiner og kulturelle selvfølgeligheder, som vi tit bliver blinde på i hverdagen.”

”På den måde tror jeg, at mit ophold gør mig til en klogere og mere reflekteret SOSU-assistent. Jeg kan kun anbefale andre at tage afsted!”

Få styr på det praktiske: Love og regler

Når du rejser til udlandet for at arbejde, skal du huske at undersøge en række regler og praktiske ting, som muligvis fungerer anderledes end i Danmark. Reglerne vil være forskellige alt efter, hvor du skal hen, og hvor længe du skal være væk.

Det er f.eks. spørgsmål som:

- Skal jeg have en arbejdstilladelse eller måske en opholdstilladelse?
- Hvor meget skal jeg betale i skat - og hvor?
- Hvad gør jeg, hvis jeg bliver syg?
- Hvordan er jeg forsikret - både i arbejdstiden og i fritiden?
- Hvad siger min A-kasse?

Nedenfor finder du nogle hovedregler, men du skal altid kontakte de rette instanser for at få at vide, hvordan det ser ud i dit konkrete tilfælde, og for at sikre at du får den nyeste information. Reglerne kan nemlig ændre sig med jævne mellemrum.

På www.borger.dk finder du meget af den information, du har brug for, og der er henvisninger og kontaktoplysninger på dem, du skal tale med.

Også på http://europa.eu/youreurope/citizens/index_da.htm kan du finde informationer om ophold i EU-lande.

Når du henvender dig, er det en god idé at skrive ned, hvem du har talt med, så du altid kan få fat på personen igen.

Visum, arbejds- og opholdstilladelse

Reglerne for visum, arbejds- og opholdstilladelse er forskellige fra land til land. Du kan på

Udenrigsministeriets hjemmeside www.um.dk under 'Rejse til udlandet' læse om, hvilke regler, der gælder for det land, du skal til. Du skal være opmærksom på, at reglerne ændres jævnligt. Hvis du har et andet statsborgerskab end dansk, skal du i nogle tilfælde henvende dig til repræsentationen i Danmark for det land, du ønsker at besøge.

Finder praktikopholdet sted i et EU-land, Norge, Island, Schweiz eller Lichtenstein er arbejds- og opholdstilladelse ikke nødvendig. Hvis en udstationering varer mere end 3 måneder, skal opholdet normalt registreres hos lokale myndigheder i praktiklandet.

I god tid inden du rejser, skal du huske at undersøge om dit pas er gyldigt. Nogle lande kræver, at dit pas er gyldigt 6 måneder udover rejsens varighed.

Skat

Hovedreglen er, at du skal betale skat i udlandet af den løn, du får af din udenlandske arbejdsgiver. Har du en dansk arbejdsgiver, som betaler dele af din elevløn, mens du er i udlandet, skal du betale skat af denne del af lønnen i Danmark. Men kun hvis du er væk 1-183 dage inden for et år. Hvis du er i udlandet i 184 dage eller mere, skal du som udgangspunkt betale skat af hele din løn i udlandet. Det kan dog være, at du skal betale lidt skat til Danmark, hvis du har bevaret skattepligten til Danmark. Hvordan du er stillet, kan du få oplyst hos Skat.

Hvis du ikke har en dansk arbejdsgiver, og du får tilskud fra AUB, skal du i nogle tilfælde betale skat af disse penge. Det gælder tilskud til flytning og til rejse, hvis du skal søge en

Få styr på det praktiske: Love og regler

praktikplads i udlandet. Øvrige tilskud til rejse og bolig er skattefri. Vær opmærksom på, at du kan opnå forskellige former for fradrag, når du arbejder i udlandet.

Læs mere på www.skat.dk under "Udland" eller kontakt skattemyndighederne.

Social sikring og andre forsikringer

Når du er i udlandet, er det vigtigt, at du er omfattet af social sikring – herunder sygesikring og arbejdsskadeforsikring. Du er ikke automatisk omfattet af de danske sociale sikringsordninger under dit praktikophold, så det er vigtigt, at du undersøger det, inden du tager af sted.

Hvis du udstationeres fra en dansk virksomhed, kan du - under visse betingelser - forblive i det danske sikringssystem. Det afhænger blandt andet af, hvilket land du skal rejse til. Din danske arbejdsgiver kan søge Udbetaling Danmark om, at du forbliver under dansk social sikring under udlandsopholdet.

Hvis du ikke har en dansk praktikplads, skal du normalt sikres i det land, du arbejder i. Regler om social sikring afhænger blandt andet af, hvilket land du skal arbejde i og hvor længe. Når du ikke er dækket af en dansk arbejdsskadeforsikring, skal du sikre dig, at din udenlandske arbejdsgiver sørger for, at du er forsikret i arbejdstiden. Sørg for at få præcis besked om, hvordan du er stillet, inden du skriver kontrakt. Du skal være opmærksom på, at din udenlandske arbejdsgiver i nogle tilfælde vil trække sygesikringsbidrag fra din løn.

Hvis du er social sikret i Danmark og din

praktik finder sted inden for et EU-land, Norge, Island, Schweiz eller Liechtenstein kan du benytte det blå sygesikringsbevis. Det er gratis og dækker udgifter til nødvendig læge- og sygehusbehandling, medicin mm. efter de regler og vilkår, som gælder for borgerne i det land, du opholder dig i. Det kan dog alligevel være nødvendigt at tegne en ekstra rejseforsikring oveni.

Uanset om du gennemfører alle eller kun nogle af dine praktikperioder i udlandet, vil din erhvervsuddannelse være en dansk erhvervsuddannelse, så længe du gennemfører skoleperioderne i Danmark. Derfor kan du melde dig ind i en dansk A-kasse og modtage dagpenge med samme rettigheder og pligter som alle andre nyuddannede med en erhvervsuddannelse.

Inden for EU og Norden kan perioder med arbejde og arbejdsløshedsforsikring i nogle tilfælde indgå i din optjening af ret til arbejdsløshedsydelse.

Du kan læse om dine muligheder på www.borger.dk, se primært vejledning under "Arbejde i udlandet og "Social sikring i udlandet".

Det er vigtigt, at du også er dækket i din fritid, og du skal derfor selv sørge for at din ulykkes- og indboforsikring også gælder i udlandet. Nogle forsikringer dækker kortere ophold i udlandet, andre gør ikke. Hvis du er af sted i en kortere periode, vil din danske indboforsikring typisk dække dine ting og værdigenstande, hvis du skulle være udsat for tyveri.

Du bør undersøge, hvordan du er forsikret i dit eget selskab og evt. tegne en supplerende ulykkes- eller rejseforsikring.

Kontaktoplysninger

Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag (AUB)

Kongens Vænge 8
3400 Hillerød
Tlf.: +45 7011 4070
www.borger.dk/aub

Styrelsen for Videregående Uddannelser

Bredgade 43
DK-1260 København K
Tlf.: +45 7231 7800
E-mail: eud@uds.dk
www.ufm.dk

PIU-koordinator

Der findes en PIU-koordinator på de fleste erhvervsskoler, der kan hjælpe dig med at arrangere din praktik i udlandet.

PIU-koordinator

Navn: _____

Tlf.: _____

Erhvervsskole

Navn: _____

Adresse: _____

Tlf.: _____

**Line Storm
Hansen,**

Kokkeelev

Oregon, USA.

” Hverdagen i restauranten var virkelig lærerig, og jeg fik prøvet en masse nye teknikker, men kunne også se, hvor god en uddannelse vi har herhjemme.”

”Jeg fik rigtig meget ud af at komme ud i verden og prøve kræfter med noget nyt og anderledes og kan varmt anbefale det. Denne tur var også med til, at jeg slet ikke er bange for at rejse udenlands og arbejde, da jeg blev overbevist om, hvor dygtige vi er i Danmark, og vi bestemt kan være stolte over vores kunnen.”

”Når jeg ser tilbage på tiden i Portland, lærte jeg ikke kun en masse omkring faget og ting, som jeg har kunnet tage med mig videre, men jeg lærte også en hel masse om mig selv.”

Uddannelses- og
Forskningsministeriet